

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Pauli Laymanni e Societate Iesu Jus Canonicum
Commentario Perpetuo Explicatum**

Et Uberi Non Minus Ac Varia Qvam Clara Et Solida Doctrina Illustratum

Commentarius In Librum III. Decretalium

Laymann, Paul

Dilingae, 1698

Capitulum III. Ex ore.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62482](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62482)

ceuseri debent *argum. hujus c. v. etiam minimis*, quorum proinde iustitia, & sententia plus aestimari debent *argum. c. dudum 22. de electione*, & consentit hic *Abbas not. 1.*

2 Notandum secundò. Ut interdictum locale feratur etiam particulare, seu in certam Ecclesiam, aut sacrum locum, requiritur primò. Delictum valde grave junctum cum Ecclesie injuria, aut debonestatione. Secundò. Ut admissum sit non à persona privata, sed à communitate, aut capite communitatis, seu personâ publicâ. Tertiò. Auctoritas Episcopi & consensus Capituli ejus. Vide, quæ dixi *lib. 1. tra. 5. p. 4. c. 1. n. 3. & c. 4.*

3 Notandum tertio Pœna ob delictum inflicta suos tantum tenere debet auctores: neque decet, ut innocens unâ cum nocente pœnis involvatur. Idque verum est per se, ac directè, & si de pœna propriè dicta sermo sit; indirectè tamen, & interdum per accidens ob justam causam etiam innocentes cum nocentibus incommodis, & damnis involvi possunt, juxta ea, quæ docui *in cit. c. 1. n. 3. & lib. 2. tra. 3. c. 12. q. 3.* & ita intelligenda est regula 23. in 6. *sine culpa, nisi causa subsit, non est puniendus aliquis*, id est, jure suo privandus, prout bene explicat *Gl. in c. 2. v. culpa caret. de confirmationibus* & docui ibidem *limitatione 2.*

CAPITULUM III.

Ex ore.

PARAPHRASIS.

Quidam B. nomine à Cælestino III. impetravit literas pro filio suo B. ad Decanum, & Capitulum Ecclesie Augustinæ, ut intra mensis spatium eundem filium eligerent in Præpositum, missio etiam annulo investituræ, atque constitutis quibusdam Apostolici mandati executoribus. At verò Capitulum, postquam intellexit C. Præpositum suum in Brixienis Ecclesie Episcopum electum,

& confirmatum fuisse, licet dictas literas recepisset, tamen non sine contemptu terminum designavit, intra quos executoribus super Apostolico mandato respondere deberet, atque interim H. Decanum Ecclesie Augustinæ in Præpositum elegit, cui dictus B. filius reverentiam tanquam Præposito exhibuit. Postea H. mortuus est, & Capitulum iterum elegit eum, ad quem hujus Capituli literæ destinantur, opponente tamen dicto B. atque ad Sedem Apostolicam appellante. Hæc controversia inter H. & B. postquam Romæ à Cardinale, cui erat Papa commiserat, auditis allegationibus, & arrestationibus cognita, & Pontifici relata fuisset, is hic decisionem retinuit, quia legitime constituit, quòd B. de Præpositura nunquam fuerit investitus, nec mandatum esset, ut investiretur; sed etsi investitus fuisset, tamen investituræ à Cælestino III. certâ ex ratione (tortâ propter ætatis defectum) callata fuit. Denique tamen si cassatio non intervenisset, tamen, quia dictus B. ipsi H. reverentiam, quæ Præposito debetur, exhibendo, juri suo renuntiasse videtur, non considerat Pontifex, quòd B. non potuerit de jure competere, aut per appellationem Ecclesie concordem ordinationem impedire: denique quia intellexit, eum, cui hic scribitur, à majorum dignitate, tum numero parte eorum, quibus eligendi jus competit, in Præpositum canonicè electum fuisse, non electionem hanc auctoritate Apostolica confirmat, & ipsi B. super Præpositura silentium indicit.

SUMMARY.

1. Qui reverentiam debitam dignitati exhibet alteri, videtur jure suo, quod habet, ad illam dignitatem cedere.
2. Electus à Capitulo, cui jus ad eligendum competit, potest sua priora beneficia

scia in manus Capituli resignare, ante consecrationem.

Notandum primò, Si Clericus, qui in beneficio pro Præpositura jus prætere- dere potest, ejus possessori reverentiam exhibeat, quæ Præposito debetur, juri suo renuntiare censetur. Quam ob rem cauti sint actores, & procuratores eorum, ut beneficii possessorem, vel intrusum, contra quem actio est, non absolutè vocent Præpositum, aut Parochum (ne id fateri videantur) sed, qui se asserit Parochum &c.

Notandum secundò, Si Capitulum habeat jus eligendi Decanum, vel Præpositum, tunc Decanus, vel Præpositus, postquam electus fuit in Episcopum, renuntiare potest in manibus Capituli, & liberam facultatem dare alium eligendi, saltem spectato isto jure. Cùm enim Præpositura, vel Decanatus ejus non vacet ante consecrationem, idèd per renuntiationem vacat. Ita Abbas hic in sine contra Joann. And. n. 5. atque id in Germania observant, sicuti dixi de præbendis.

CAPITULUM IV.

Ex parte.

PARAPHRASIS.

Archiepiscopus Rothomagensis proposuit Canonis suis, ut cum ipso pro restauranda Ecclesia Cathedrali aliquam redituum portionem tam pio, & necessario operi singuli deputarent, quo in tractatu variæ fuerunt Canoniorum sententiæ; cum autem ea res ab Archiepiscopo relata esset Innocentio III. is hic respondet, si aliqui contradixerint ijs, quæ ab Archiepiscopo, & majore, ac saniore Capituli parte statuta sunt, postpositâ contradictione, quòd sententia plurium firmitatem debeat obtinere.

SUMMARIUM.

Major & Sanior pars Capituli cum suo Episcopo, etiam de redditibus singulo-

rum diminuendis in restaurationem necessariam fabrica statuere potest, quamvis minor pars contradicat.

2. Quando decisio hujus Capituli in alijs causis locum habeat.

Notandum. Major, & Sanior pars Capituli cum Episcopo, seu Prælato statuere potest, etiam contradicente parte minore, ut ex mensa capitulari cum diminutione reddituum singulorum Canoniorum portio aliqua deputetur pro Ecclesiæ restaurandâ fabricâ. Ita intelligit Antonius de Butrio hic. Ratio dari debet, quia est communio inter Ecclesiam materiale & Ecclesiam quasi formale, quam Episcopus unâ cum Capitulo constituit; adèd quidem, ut secundum primævam beneficiorum institutionem proventus dividi debeant, ita, ut portio una proveniat mensæ Episcopali, altera mensæ capitulari, tertia Ecclesiæ fabricæ, quarta Pauperibus. Nam hæc censetur fuisse fundatorum voluntas, ut ex largis eorum dotationibus his omnibus videl. fabricæ, Prælato, ministris Ecclesiæ, atque pauperibus provisum sit, consequenter si una pars harum, v. g. Ecclesiæ fabrica indigeat, & ex alijs partibus videl. Episcopi, & Capituli commodè afferri possit subsidium, charitatis, & communionis, lex ipsaque primæva bonorum Ecclesiasticorum institutio id postulare videtur. Num autem necessitas talis adsit, cui per hunc modum subveniri commodè possit, ad Episcopum, & Capitulum pertinet, decernere, ita ut minor pars majoris sententiam sequi teneatur; imò si evidens sit, capitularem mensam abundare, Ecclesiæ autem fabricam necessitatem pati, tunc Episcopus Capitulum etiam compellere poterit ad subveniendum, quandoquidem ad hoc de jure obligatur, prout hic Abbas notavit in sine Capituli, & sumitur ex c. 1. & c. de his: de Ecclesijs adificandis &c.

Sed quæstio est, utrum hujus Capituli decisio locum etiam habeat in alijs pijs, ac necessarijs operibus, si, v. g. Episcopo, atque majori parti Capituli videatur Cleri-

FF corum